

ПАХТА МАЙДОНИ — МАРДЛАР МАЙДОНИ

БҲҲҲҲ ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИЎГИЗИ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 204 (3942). | Пайшанба, 17 октябрь 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Суратлар: (чапда) Колхознинг илгор механизаторларидан Х. Омилов ва М. Мирзақуллов ўртоқлар. (Ўғда) Колхоз раисаси У. Ҳасанова турсуноччи механизатор Н. Саидова ва чевар теримчи Д. Ёрдабасова ўртоқлар билан суҳбатлашмоқда.

А. Турсаев фотолари.

ПАРТИЯ ЎҚУВИГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Жаҳон икки системага бўлинган, пролетариат ва буржуазия, социализм ва империализм ўртасида кескин мафкуравий кураш бораётган ҳозирги даврда меҳнаткашлар орасида идеология ишнинг барча соҳаларида юқори лавозимга кўтарилиши, уларни коммунистик руҳда тарбиялаш бениҳоя муҳим аҳамиятга эга бўлиб қолди. Партиянинг тарихий XXIII съезди бу масалага алоҳида эътибор берди. КПСС Марказий Комитетининг кейинги қатор пленумларида коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида идеология ишларини олиб бориш соҳасидаги конкрет вазифалар кўрсатиб ўтилди.

Мана шу гоят мураккаб ва катта вазифани ҳал этишда идеология ишнинг таркибий қисми ҳисобланган партия сиёсий ўқувини пухта муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун билан қайди қилиш мумкинлиги, областдаги кўпчилик партия ташкилотлари сиёсий маорифи шохобчаларида ўтган ўқув йилини яхши яқуллашди. Ўқув йили якунилари коммунистлар ва партияси ҳодимлар: ишчилар, колхозчилар, зиёлилар марксизм-ленинизм классикаларининг мероси ҳамда КПСС ва Совет ҳукуматидаги яхши ва ташвиқ сисематига доир ақтуал проблемаларни ўрганишга қизиқиш янада ошганлигини, партиянинг таълим аниқ мақсадга йўналтирилганлиги ва унинг назарий савияси ўсиб бораётганлигини кўрсатди.

1967—1968 ўқув йилида областимиз бўйича партия маорифи шохобчаларининг барча звенolari тураракларида 132 ярим мингдан ортиқ киши ўз голий назарий билимини оширди. Шундан 89 минга яқини коммунистларнинг Раҳбар кадрларнинг сиёсий ва иқтисодий тайёргарлигини оширишга катта эътибор берилди. 14 та партия-хўжалик актив мақтаби, кенга марксизм-ленинизм университетларида ўқиб, худудда, мустақил ўрганиш йили билан 11 мингдан зиёд киши ўз сиёсий-назарий билимини боинтиди.

Ўтган йиллар тажрибаси шунинг кўрсатиб турибдики, қарсда партия ташкилотлари коммунистлар ва партияси активларининг марксизм-ленинча таълимни пухта олишлари тўғрисида лойишлар партия ташкилотлари билан ерда партия ўқувининг самарадорлиги юқори бўлмоқда. Тошкент, Чирчиқ, Олма-лик, Бекобод шаҳарлари, Юкори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Қалинчи районларида бўлгўри ўқув йилининг якуновчи маилгулотлари юқори савияда ўтди.

Назарий конференциялар, суҳбатлар, вақтида тинловчилар ўтилган темаларни пухта ўзлаштиргандликлари намоён қилдилар.

Бирок Ўзбекистон, Бекобод районлари, Охангарон, Янгийўл шаҳар партия комитетлари коммунистлар ва партияси ҳодимлар сиёсий ўқуви масаласи билан етарли шугулланмадилар. Натикда бу жойлардаги айрим сиёсий мактаб ва тўғаракларда машгулотлар назарий жиҳатдан паст савияда ўтди, баъзан машгулотларнинг вақтида ўтмай қолгани, тинловчиларнинг тўла қатнашмаслиги ҳоллари рўй берди.

Ҳадемай сиёсий маориф шохобчаларида янги ўқув йили бошлангди. Партия ташкилотлари олдига турган ҳозирги вазифа булгўри ўқув йилида эришилган ютуқ ва иқобий натижаларни мустаҳкамлаб, йўл қўйилган нуксонларни бартараф этган ҳолда, ана шу муҳим сиёсий ишга пухта ҳозирлик қилиш, қолган вақт ичида ўқув шохобчаларининг комплекташ соҳасидаги ишларни тугаллаш ва барча звенolariдаги тўғаракларда машгулотларни зўр ушқоқлик билан бошлаб юборишдан иборат.

Яқинда матбуотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Партия ўқувининг самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда партия маорифи системаси қайта қурилгандан кейин ўтган ўқув йили ичида республикада коммунистлар ва партияси активлар ўқувини ташкил этишда қўлга киритилган ижобий ютуқлар умумлаштирилиб, бу соҳада йўл қўйилган камчиликлар кўрсатилди ҳамда партия ўқувининг самарадорлигини оширишга қаратилган муҳим тадбирлар белгиланди. Мазкур қарор бундан буён сиёсий маориф ишини уюштиришда партия ташкилотлари учун программадир.

Ҳар бир коммунист марксизм-ленинизм таълимотиини ўрганиш қайси тил ва формада ўрганилиши таллаш иштироилиги, бир йиллик ўқув формасига умумий таълим ва сиёсий тайёргарлиги таълим бўлган тинловчиларни танлаш, ўқитишнинг коллектив формаси микдор составини таъминлаш, ланакали пропагандашлар ва зарур адабиётларнинг мавжуд бўлишини иборат партия маорифи системасининг комплекташнинг асосий принциплари рия оя қилиш — марксизм-ленинча ўқувнинг самарадорлигини оширишнинг муҳим гаровидир. Пропагандист — сиёсий

ўқинида етакчи фигура. Партия ташкилотлари пропагандаш кадрлар билан ишларини ҳозирги талаблар даражасида олиб боришлари, улар учун доимий семинарлар, курслар очиллари, энг яхши пропагандашларнинг тажрибаларини умумлаштиришлари ва кенг ёйишлари зарур. Бунда айниқса сиёсий маориф уйлари ва кабинетларининг ролни катта бўлмоғи керак. Шунинг қувончилиги, областимизда бу соҳада бирмунча тажриба тўпланган. Пропагандистлар составига алоҳида эътибор берилмоқда, уларнинг маҳоратини оширишга қаратилган тадбирлар қўрилмоқда.

Ўтган йили областда 7175 пропагандаш иш олиб борди. Шундан 6155 киши олий ва тугалланмаган олий маълумотли. Улар орасида партия, совет, комсомол ҳодимлари, олий мактабларнинг ўқитувчилари, инженер-техник ҳодимлар, халқ хўжалигининг бошқа мутахассислари кўп. 164 сиёсий маориф кабинети ва 134 методик кенгаши пропагандашларга ишда ёрдам кўрсатиб турди. Бир неча пропагандашлар маҳоратини ошириш мактаби, пропагандаш-файласуфлар тайёрлаш мактаби иш олиб борди. Бу соҳада булгўри бошланган ишнинг илчил давом эттириш, пропагандашлар билан ишларининг янги ва самарали формаларини қўлланиш зарур.

Марксизм-ленинчанин мустақил ўрганишларга ёрдам уюштиришда ўтган йили қатор камчиликларга йўл қўйилди. Баъзи жойларда улар учун лекциялар, суҳбатлар, консултациялар мунтазам уюштириб турилмади. Бу йилги ўқувда ана шу камчиликка хотиما бериш керак.

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йили бунун совет халқи, жаҳондаги прогрессив инсоният буюк дохия Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига зўр тайёргарлик қўйилганга бир даража тўғри келмоқда. Шу сабабли партия ўқувига асосий эътибор ленинча назарий меросини коммунистик қурилишнинг ҳозирги муҳим вазифалари билан маҳкам боғлаган ҳолда олиб боришга, ҳаминча барҳаёт ва голий таълимот — марксизм-ленинчанин кенг пропаганда қилишга қаратилмоғи лозим.

Шунга эришайликки, барча коммунистлар, партияси активлар марксизм-ленинча назарий меросини чуқур ва пухта ўрганишлар, коммунистик жамиятнинг билимдон қурувчилари бўлиб етишсинлар.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Коммунизм ғалабаси учун энг муҳим, энг асосий шарт бўлган меҳнат унумдорлигини узлуксиз оширингиз! Ҳар бир иш минутидан тўла фойдаланиш учун курашингиз!

(КПСС Марказий Комитети Чақириқларидан)

356.000
тонна пахта учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА
ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА
16 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН
МАЪЛУМОТ
(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Пахта тайёрлаш		Машина терими	
	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Юкори Чирчиқ	2,14	80,39	3,36	137,71
Олжўрғон	1,75	75,01	1,84	83,01
Ўзгана	1,88	71,65	2,04	78,31
Ўрта Чирчиқ	2,05	86,64	2,38	90,73
Бекобод	1,77	62,66	1,77	68,94
Янгийўл	1,92	55,05	2,14	55,01
Оржоникидзе	2,01	39,71	4,00	58,00
Область бўйича	1,94	67,00	2,08	77,25

ДОВЮРАК КАПИТАНЛАР

Дарё бўлиб тошнингиз, довлорлардан ошнингиз, Ўлкамининг эркаси, довлорак капитанлар. Сизни қуйламоқ учун денгиз сиеҳдон бўлса, Езаберсам ариниди, сиз менга жону-танлар.

Отанинг асл ўғли, доно қизим бўлмоқлик, Қадимий садақатдан узим қолгандир бизга. Ватанинг хизматига жўшиб завқча тўлмоқлик, Бир олам мазмун берар танти йилит, шўх қизга.

Аму ёқларида, Сирдарё қирғоғида, Андижону, Хоразм элида мардсиз, дадил. Қашқадарё, Наманган, Фарғона қучоғида Бухоро-ю, Самарқанд мазмунга тўлар ҳар йил.

Областлар қаторида Тошкент шоввоздир букум. Қардош пахтакор дўстлар ҳуси олади, балли,

Миллион тонналар билан мамлакат бўлур мамнун, Матонату, жасорат меҳнатингиз тўғайли.

Асли осон эмасдир тонг оқшомлар далада, Минутлар қимматини олтиндай билмоқ фасли. Машина қанотингиз авжи қизгин паллада Ленин комсомоллари улгў инсоилар насли.

Сиз билан ҳамнафасман, далагизини кезганман, Оппоқ олтин сингари қўнғингиз покдир қиздан. Меҳнат марраларингиз порлоқлигин сезганман, Москва табири айтар янги катта кўкундан.

Дарё бўлиб тошнингиз, довлорлардан ошнингиз Ўлкамининг эркаси довлорак капитанлар. Сизни қуйламоқ учун денгиз сиеҳдон бўлса, Езаберсам ариниди, сиз менга жону-танлар.

Юсуфжон ҲАМДАМ

ТЎРТ ЙИЛЛИК ПЛАН—УЧ ЙИЛДА

Дехқон ҳар бир ишни омиёткорлик билан, фан ютуқлари ва илгорлар тажрибасига таянган ҳолда бажарса, сира нам бўлмас экан. Бунинг биз ўз тажрибамизда синаб келаямиз.

Колхозимиз бундан беш йил илгари районнинг энг қолоқ хўжаликларидан бири эди. Пахта ҳосилдорлиги нисбатан пастайиб кетган, йиллик план сурункасига бажарилмас эди. Район ва областда бўладиган катта-катта йилларда ҳалёб гап эшитавериб дехқонларимизнинг суяк-сўягидан ўтиб кетган эди.

Ҳаммамиз қолоқликдан қутилиш йўлини излай бошлади. Қўлни қўрган отахонларимиз билан маслаҳатлашдик, олимларга мурожаат қилдик, илгорларнинг хўжалиқларига бориб, бой тажрибани ўргатиб келдик. Шундан кейин колхозимиздаги ҳўма иш процессларини бир синчиклаб текшириб чикдик. Қарасак, имкониятларимиз жуда ҳам катта экан.

Биринчи навбатда комплекс механизациялаштириш чораларини кўра бошладик. Ҳудди ўша кезларда областимизда комплекс механизациялаштирилган тошқон звенolari ташкил этилаётган эди. Биз ҳам барча бригадаларни тугатиб, уларнинг ўрнига механизаторларнинг ўзлари бошчилик қилганди пахтачилик звенolari тизимини.

Хисоб-китобда ҳам гап кўп экан. Колхозимиз иқтисодини яхшилаш мақсадида хисоб-китоб ишларини тартибга солидик, колхозчилар меҳнат натижаларидан кўпроқ манфаат кўришларини қўлаб ҳақ тўлаш тартибларини белгилдик.

Агротехника совети аъзолари эса ерининг унумдорлигини ошириш юзасидан қимматли ишлар қила бошладик. Ҳудди инимиз юришиб кетаверди. Иш юришгандан кейин одамларнинг кайфияти ҳам ўзгариб, меҳнатга ва мўл ҳосил етиштиришга бўлган қизиқишлари орди.

Шундай зарур тадбирларни амалга ошира бошлаган дастлабки йилимиздан бирмунча юксалишга эришдик. Кейинги йилларда юксалиш тадбирларини тагин ҳам жиддийлаштира бордик. Механизатор кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор бердик. Колхозга турли хил ишларни бажарадиган янги тракторлар, машиналар ва механизмлар сотиб олдик.

Шундай қилиб, кейинги тўрт беш йил ичида колхозимизнинг қолоқликдан чиқариб, районнинг энг илгор хўжалиқларига тенглаштириб олдик. Пахта ҳосилдорлиги бир неча баравар орди. Пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялаштириш юксак даражага кўтарилди. Дехқонларимиз «беш йиллик планини тўрт йилда бажарамиз» деб катта ташаббус кўтариб қикшиди. Ҳозир ана шу ташаббусни амалга ошириш учун ҳамма колхозчиларимиз таълим ратта-ғайрат қўлиб меҳнат қилишмоқда, бу йилда барча имкониятларни ишга солишмоқда.

Бу йил 800 гектар майдонда «оқ олтин» етиштирдик. Табиат анча инжиқликдан қилган бўлса-да, пахтакорларимиз ҳар йилгидек мўл ҳосил етиштиришга ва планини қисқа фурсатда бажаришга муваффақ бўлдилар. Қуни-кеча пахта тайёрлаш йилининг планини ортиғи билан бажарганлигимиз тўғрисида эл-юртга ғалаба рапорти бердик.

Ҳозиргача ана—Ватан бизнинг колхозимиздан 1865 тонна аъло сифатли «оқ олтин» қабул қилиб олди. Шу ҳосилнинг қарийб ҳаммаси фақат биринчи сортларга топширилди.

Механизаторларимизнинг бу йилги ғайрат-шижоати ҳар қачонгидан ҳам зўр бўлаяпти. Улар ўтган йили ялли ҳосилнинг 76 процентини машиналар билан териб олишга эришган эдилар. Бу йил эса ҳозиргача топширилган пахтанинг 89 процентини «ангори кема»лар билан териб олдилар. Машиналар билан пландаги минг тонна ўрнига 1660 тонна пахта териб олиниб, бу соҳадаги тошқонлик 166 процентдан ошириб адо этилди.

Колхозимизда пахта ҳосилдорлигини янги сайин ошириб бораётган звенolari кўп. Механизатор Саидхўжа Усмонов бошлиқ звенolari дехқонлари ҳозирнинг ўзидек гектар бошга 35 центнердан хирмон кўтариб ҳосилдорлигини пландагига нисбатан 10 центнер ошириб юборишди. Эндиликда 40 центнер учун қизгин курашляпаяпти.

Ҳақимполлов Саидхўжа бошлиқ звенolari бундан беш йил муқаддам атиги 9 центнердан пахта ҳосили олган эди. Ўтган йили 37 центнердан олганди. Демак, беш йил ичида пахта ҳосилдорлиги беш баравар юксалтирилди. Звенolari пахтакорлари бу йил машина теримига тагин ҳам зўр берганликлари тўғайли планини 10 иш кунда бажаришга муваффақ бўлишди.

Ишбилармон механизаторлардан Тўхтақўжа Хошимов, Озод Абдусаматов, Юнус Умурзоқов, Муҳиддин Обидов сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган звенolariнинг дехқонлари ҳам планини аллақачон бажариб, социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширишмоқда.

Ҳўжалигимизнинг 24 та «ангори кема»си бор. Уларни механизатор-звенolari бошчиликлари, механик-хўжалиқчиларимиз ва турсуночи қизларимиз бошқаришляпти. Ҳаммаси ҳам мавсум нормасини ҳозирдан бажариб қўлди. Ҳамроҳида Юсуфов, Эргаш Саидхўжаев, Дилбар Усмонова, Рўқия Норхўжаева, Анора Ҳасанова сингари ўртоқлар ана шулар жумласидандилар.

Колхоз правдасини ва партия ташкилотини йилгиз-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирларини қўраляпти. Механик-хўжалиқчилар, прицепда пахта ташувчилар ва механизаторлар таъсидида биринчи, иккинчи даражалли ниспеллар ҳамда пул мунофотлари жорий этилган. Уларни энг пешқадим механизаторларимизга бериб бораляпти. Бу нарсаси социалистик мусобақанинг негиз қисми. Ўйлашмишда катта аҳамиятга эга бўлаяпти.

Пахта тайёрлаш планини районда биринчи бўлиб бажарган колхозимиз дехқонлари эндиликда яна ҳамда 535 тонна пахта териб олиб, она—Ватанга топширишляпти. «оқ олтин»ни 2400 тоннага, ҳосилдорлигини эса 30 центнерга етказиш учун астойдил ҳарият қилмоқдалар.

Шунга эришдик, пахта етиштириш юзасидан белгиланган тўрт йиллик лаяини беш йилнинг шунинг йилиндаёқ шараф билан бажарган бўламиз. Ишючимиз коммунист, колхозимиз дехқонлари бунинг ҳам улдасидан ашбатта чиқадилар.

У. ҲАСАНОВА,
Ўрта Чирчиқ райондаги
Терешкова номи колхоз
раиси.

А. ҲАЙДАРОВ,
партия ташкилотининг сек
ретари.

ПОЛИЗЧИЛАР,
З.А.ФАРИ

Оржоникидзе районидида колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари давлатга полн маъсулотларни сотиш йилини планини анча ошириб бажардилар.

Эа достурларини 6646 тонна ҳолтлару атқазиб берилди. Сотилган ҳосил ўтган йилининг шу давридагидан 779 тонна кўпдир.

Полн маъсулотларни мўлдур кишиб етказишгача райондаги «Октябрь», «Йилги Ўзбекистон», «Маданият», Яднов номи колхозлар ва 14 «Хўжалик» совхоз дехқонларининг хисови катта бўлди.

Районда давлатга полн маъсулотларни сотиш қизгин давом этмоқда.

И. РУСТАМОВ,

СОВЕТ— ЧЕХОСЛОВАКИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

14—15 октябрь кунлари Кремлда Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси билан Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумат делегацияси ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Москва битимларидан келиб чиқадиган баъзи масалалар ҳусусида, шу жумладан 1968 йил 3—4-октябрда Москвада бўлиб ўтган Совет—Чехословакия му-

зокаралари тўғрисидаги ахборотда кўзда тутилганидек, совет қўшнларининг Чехословакия территориясида вақтинча туршиш ларлари масаласи ҳусусида фикрлашиб олганди.

Совет томонидан музокара-ларда: СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети рай-сининг биринчи ўринбосари

К. Т. Мазуров, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громи-ков, СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбо-сари В. В. Кузнецов, СССР Мудофаа министрининг бирин-чи ўринбосари, СССР Қурулди Кўчалари Бош штабининг бошли-

ғи Совет Иттифоқи маршали М. В. Захаров қатнашдилар. Чехословакия томонидан — Чехословакия Социалистик Рес-публикаси ҳукуматининг раис-и О. Черник, ҳукумат раис-ининг ўринбосарлари В. Гамо-уз ва П. Полозка, юстиция ми-нистри Б. Кучера, соғлиқни сақ-лаш министри В. Влчек, Сло-вакия Миллий Кенгаши раис-

нинг ўринбосари Я. Марко. Словакия Миллий Кенгашининг қишлоқ хўжалиги ва озиқ-ов-қат масалалари билан шугулла-нуви вакили К. Бодя, Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Я. Пудлак, Миллий мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Чехословакия халқ армияси Бош штабининг бош-лиғи генерал-лейтенант К. Ру-

сов, Миллий мудофаа ми-нистрининг ўринбосари генерал-лей-тенант В. Дворжак, халқ хўжа-лигини планлаштириш ми-нистрининг ўринбосари З. Шед-вий, ҳукумат президиуми бўли-мининг мудир генерал-майор И. Чинчар иштирок эдилар.

Музокаралар ўртоқлик ва амалий ҳамкорлик руҳида ўтди. (ТАСС).

ЛЕНИНГРАД. Октябрь социалистик революциясининг штаби—Смольный. Бутун мамлакатимизда халқари улуғ доҳий В. И. Лениннинг туғилганга 100 йил тўладиган кутлуг савани нишонлашга катта тараддул қўраётган шу кунларда бу ерга Иттифоқимизнинг ҳамма бурчаклари, бутун дунёдан кўлаб зиёратчилар келиб туришибди. Сўратда: Смольнийнинг умумий кўриниши.

Р. Шамсуддинов
фотоси. (ЭТАГ).

КОЛХОЗДА В. И. ЛЕНИН МУЗЕЙИ

СОЛДАТСКОЕ. 15 октябрь. (ЭТАГ). Оққўрғон районидagi Энгельс номидаги колхозда очилган музей Владимир Ильич Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади. Бу музейни А. С. Макаренко номида 45 ўрта мактаб ўқувчилари ёнда Ленин яшаган жойларга қилган сафарларидан қайтиб келгач ташкил этдилар. Ульяновск, Қозон, Куйбишев, Москва ва Ленинградни шу ерлик 50 ёш турист кўриб келди. Улар ўзлари билан 250 та экспонат-фотографиялар, хунжатлар, брошюраларнинг копияларини олиб келишди. Барча материаллар «Ульяновск—Лениннинг ватани» «Владимир Ильич Ленин—Октябрь революциясининг доҳийси», «Ильич васиятларига амал қилиб», деган ва бошқа мавзуларга бўлиб қўйилди. Музейни қўрган атрофдаги қишлоқлардан ҳар кун юзлаб деҳқонлар келмоқдалар. Комсомоллар тузган лекторлик группасига сайқис экскурсовод кирди.

УСТА ҚАЮМ

Ғиштқўриқдаги колхоз ремонт-техника устaxonасига бориб қолсангиз, албатта темирчи уста Қаюм ака билан суҳбатда бўлиш. Жуда кўп вақт одам. Уни баъзан касбдошларининг эмас, балки колхознинг бутун катта-кичиги танийди. Хўмта қилади. Суҳбатда бўлган келди. Колхозда у ҳақда кимдан сўраган, ҳа, уста Қаюм акани айтишсини, деб номини фахр билан тилга олишди. Қаюм ака ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ нелаяқда ўз колхозига хизмат қилишни, кичик постда туриб бўлса ҳам эл-юрт ишига ҳисса қўйишни қўнғилига тутиб қўйган эди. Чиндан ҳам у ўз сўзига турди. Қаюм ака Совет Армияси сафидан қайтди-ю, тўғри колхоз темирчилик устaxonасига шогирд бўлиб ишга тушди.

Мана, ўшандан бери орадан чорак асрдан кўпроқ вақт ўтди. У колхоз механизаторлари, аравақашлар, мушкулчи одам қилиб келмоқда. Қаюм ака қўнғилига тушган ҳар бир техника асосини янгидан ҳам андеша қилиб оғасига топиради. Унинг қўнғилини олади, мингтадорчилик билан билдирган ишнинг сўзларини айтилади.

Шунинг учун ҳам бирон трактор ёки аранининг юзига қисми шидан чиқинди, тўғри, Қаюм аканинг олдида келинади. Қаюм ака ҳам бунга ўрганиб қолган. Дарҳол қўнғилидан келганча ёрдам беради. Ҳа, Қаюм ака Расулов ўзига билдирган бу ишончини оққиланг учун ҳар бир ишга бажониди қўл уради.

А. НАБИЕВ,
Оржоникиде район Кн. ров номида колхоз.

КОРХОНА МАРКАСИ

Қисқа муддатли ёз ойи «канкули»дан сўнг Ўзбекистонда тозалаш заводиди яна меҳнат симфонияси аяқ олди. Одатдагидек, моторларнинг гувилаши ҳар ёнига тўтди.

Бу йил агрегатларнинг кўпчилиги янгилашди. Ишчилар ҳа-вида, эски тозалаш цехининг деворига томи қолди, де-нилади. Ёш йилларнинг учин-чи йилда бу цех янги замона-вий техника билан қурилган-дир. 12 та «ОХП» маркали энг янги конструкциядаги «оқ олтин» тозалаш машинаси ўр-натилди.

— Илгари бу агрегатларнинг ўрнида «ЧХ» маркали машина-лар бор эди. — дейди корхона-нинг бош инженери Юсуфбек Шарифов. — Янгилаш улар-га қараганда анча ортиқ ва си-фатлироқ маҳсулот беради.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керак-ки, завод коллективи қисқа муддат—иқти ой ичида ўз кучи билан эски машиналар ўрнига янги технология механизмлари-ни ўрнатди. Ленин, бу иш осонликча битмади.

Авал янги конструкциядаги агрегатларни чуқур ўргансалар-тўғри келди, қатор нуқсонлар-

ни тўғатиш учун бутун маҳорат ишга солинди. Айниқса, слесарлардан Г. Бадамшин ва А. Краснов, электр пайвандчи А. Магмушев, электрчи уста А. Худойбердиев ўртоқларнинг ғайрат-шиқовати билан янги ма-шиналар мавсумга муддатидан илгари тахт қилиб қўйилди.

Янги машиналар дастлабки кунлардаёқ юқори унум би-лан ишладилар ва аъло маҳсулот берди. Бу агрегатларда 200 тоннадан зиёд қайта ишланган дастлабки аъло наъ «оқ олтин» тўқувчиларга туҳфа этилди. Яна йил охиригача 1600 тонна шундай юқори наъли пахта тай-ерлаб берилади. Пахтанинг бир қисми Чехословакия, Германия Демократик Республикаси, Франция, Япония каби мамла-катларга экспорт қилинади. Яқинда республика Енгил сано-ат министрлиги томонидан си-фатлиниги учун берилган муко-фот ҳам корхона коллективини янада руҳлантириб юборди.

— Бундан ҳам юқори нати-жаларга эришиш, район хўжа-лиқларидан олинган 40 минг тонна пахтага тўла қайта иш-лаш учун, — дейди Юсуфбек Шарифов суҳбат давомида, — замонавий техникани имкони

борича кўпроқ ишлаб чиқариш-га жорий қиламиз, меҳнат ма-даниятини оширамиз. Шу маъ-садда кўшимча техникавий тад-бирлар ланини ишлаб чиқдик.

Яқинда чиқит пахта, яъни усадани қайта иловчи регене-ратор монтаж қилинди. Янги ускуна улардан яна тола олиш «қобилиятига» эга. Бу техни-канинг нақадар самарадорли-ганини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак.

Чангин ўзига тортиб олувчи курилма, марказлашган юк ту-шириш пункти қурилушлари ҳам ниҳолсига етай, деб қолди. Шунингдек, бошқаруш ишчи-ти, толаги пресслаш участкаси ва бошқа бир қанча бўлимлар ме-ханизациялаш асосида қайта ташкил этилди.

Корхона коллективи янги мавсумнинг дастлабки кунлар-дан оқ топиришни ошириб адо-этибди. Я. Бенов, А. Жавадов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари социалистик мусоба-қада пенжадамлик қилишмоқда.

А. ТЕПЛЯКОВ.

АВТОМАТ ЛИНИЯ ИШГА ТУШДИ

ЯНГИЙУЛ. 14 октябрь. (ЭТАГ). Янгийул экспирмен-тал колбаса заводи коллективи Ўзбекистондаги коммунистик меҳнат корхоналари ўртасида биринчи бўлиб пландаги таъка-ри маҳсулот чиқариш юзасидан илгилки мажбуриятини муддати-дан илгари бажарди. Пошта-областининг мағазинларига то-пиришдан ташкари 125 тонна турли колбаса етказиб берилди. Бундан муваффақиятга ҳо-амеҳидида автомат линияни жорий қилиш тўғрисида эриш-ди. Линияни бошқариш меҳани-защитлаштирилди. Белгиланган про-граммага мувофиқ пўлдан тур-риб линияни бошқариш мум-кин. Бу ерда кўл меҳнати бата-мом тўхталди.

Линияни завод конструктор-лик бюросининг коллективи иш-лаб чиқди ва шу корхонанинг меҳаника устaxonаси тайёрла-ди. Илгилкининг жорий қилини-ли коллективга меҳнат унум-дорлигини 3 процент ошириш ва маҳсулот таннархини 3,5 процент камайтириш, ишлаб чиқариш маданиятини кўтариш имконини берди. Завод коллек-тивга тўғрисида ойдаёқ 650 минг сўм фойда кўрди ва йил охи-рига қадар шу фойдани 1 мил-лион сўмга етказишни мўлжал-лаб қўйди.

ПАРТИЯ ЎҚУВИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

Сўнгги йилларда коммуни-стар ва партияси антияларнинг марксизм-ленинчи назарини ўр-ганишга қизиқиши анча ошди. Марксизм-ленинчиининг ҳамма таркибий қисмларини ўрганишга давомийлик ва изчиллик қа-рор топди.

Ўзбекистонда Компартияси Марказий Комитетининг яқинда «Партия ўқувининг самарадор-лигини ошириш тўғрисида» қа-бул қилган қарориди ўқитиш-ганидан, бундан бунга ҳам на-зарий билимлар чуқур шахсий эътиқодда айланиш, олинган билимдан амалий фаолиятда кенг қўлланиш, ҳозирги за-мон мураккаб масалаларига мустақил равишда тўғри жаоб-топа билиш, коммунистар ва партиясиизларнинг ижтимоий-сиёсий ва меҳнат активлигини ошириш лозим.

Ўзбекистон КП Марказий Ко-митети қарори асосида янги партия маорифи ўқув йилига пухта тайёргарлик қўраётган 7-трест коммунистарни бу борада ажойиб ютуқларини кўлга кирит-моқдалар. Трест партия ташки-лотини коммунистар ва партия-синларни голий ижтимоий чин-тириштириш муҳим омили бўлган партия ўқуви системаси-ни намунали ташкил этишга, меҳнатқашларини голий ижтимо-ий чинтиришга алоҳида эъти-бор бермоқда. Ўтган ўқув йил-да трест бўйича 5 та мактабда

машгулотлар олиб борилди. 2 та мактабда марксизм-ленинизм асослари биринчи йил ўқитилди. 2 та мактабда эса бу соҳа бўйича машгулотлар иккинчи йил олиб борилди. Битта мак-таб тингловчилари сиёсий иқ-тисод фанини ўрганиш билан шуғулланиллар.

Марксизм-ленинизм асослари биринчи йил ўрганилган 2 та мактаб машгулотларида 30 тингловчи фаол қатнашди. Тингловчиларнинг барчаси йил бўйи машгулотларда актив иш-тирок этиб курсдан-курса му-ваффақиятли ўтдилар. Маркс-изм-ленинизм асослари иккин-чи йил ўрганилган мактабларда ҳам ўтган йили 20 тингловчи қатнашди.

Хўжаликни бошқаришнинг илмий асоси бўлган сиёсий иқ-тисод фанини ўрганувчилар са-фи трестда йил сайин кенгайиб бормоқда. Ўтган йили 15 инже-нер-техник ходим бу соҳадан ўз билим ва малакасини ошир-ди.

Шуниси қувончлики, мак-табларда шуғулланётган киши-ларнинг кўпчилиги коммунист-лардир. Шу бондан ҳам пар-тия ўқувининг голий-сиёсий савияси, унинг самарадорлиги йил сайин ошиб бормоқда. Про-пагандистлар машгулотлар ўт-казишда техник воситалар ва кўрғазмали қуруллардан кенг фойдаланилмоқдалар.

Партия ташкилоти пропаган-дистлар маҳоратини оширишга уларни тарбиялашга алоҳида эътибор берайти. Янги ўқув йилига ҳам трест пропагандист-лари катта тайёргарлик билан келмоқдалар. Улар билан бир неча бор семинар ва суҳбатлар ўтказилди, алоҳида лекциялар ўқутирилди.

2-қурилиш бошқармаси про-пагандисти С. Рофин, 40-қури-лиш бошқармаси пропагандисти И. Бадалов, трест аппарати-да сиёсий иқтисод фани мактаби машгулотларини олиб борган Э. Тўрабекова, М. Қанишев, К. Емельянов ва бошқа ўртоқ-лар партия ўқувини қўнғилида-гидек ташкил этиш, машгулот-лар таъсирчанлигини ошириш, сифатини яхшилашга таъмин-лаш учун алоҳида жонқурлик қилмоқдалар.

1968-69 ўқув йили машгу-лотлари ҳадемай бошланиб қо-лади. КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитети пленумларининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг 19-Октябрь социалистик ре-волюциясининг 50 йиллигига Тезислари ва юбилей йилининг бошқа материаллари, К. Маркс туғилган кунининг 150 йиллиги тўғрисидаги ҳужжатлар, КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига тайёргарлик тўғриси-да»ги қарори партия ўқувининг асосий материаллари бўлади.

Трест партия ташкилоти бу йилги ўқувда мақдур материал-лардан кенроқ фойдаланиш тадбирларини кўрмоқда. Ўтган ойлар давомида барча қурилиш бошқармалари, цех партия таш-килотларида тингловчилар со-ни анқиланиб, улар рўйхати ту-зиб чиқилди. Трест партия бю-роси бошқармалар партия таш-килотлари тавсия этган пропа-гандистлар номзодларини қараб чиқди ва тасдиқлади.

Трестда бу йил илгидан 71-қурилиш бошқармаси ташкил этилди. Янги ўқув йилида бу ерда марксизм-ленинизм асос-лари биринчи йил ўқитиладиган битта мактаб иш олиб боради. Мактаб машгулотларида қатна-шадиган 12 тингловчи рўйхат-дан ўтказилди. Машгулотларни олиб бориш инженерлардан В. Бойко ва А. Бойко ўртоқлар зиммасига юклатилди.

Марксизм-ленинизм асослари иккинчи йил ўқитиладиган 2 та мактабда бу йил 36 тинглов-чи сабоқ олади. Бу мактаблар иккинчи ва учинчи қурилиш бошқармаларида ўз ишнин да-вом эттиради. С. Зубарев, С. Рофин, Р. Қазанжан, И. Под-порнин ўртоқлар бу мактаблар-нинг пропагандистлари этиб таъинланганлар. Пропагандист-лардан А. Хожикбоев ва Ю. Яковлев ўртоқлар эса маркс-изм-ленинизм асосларини

учинчи йил ўрганувчилар билан машгулот ўтказдилар. Сиёсий иқтисод курси машгулотларини ҳам намунали ташкил этиш бў-йича қатор тадбирлар қўриб қўйилди.

Қўрииб турибди, ўтган йилдагидан фарқи равишда бу йил ҳар бир мактабга икки-тадан, баъзи ҳолларда учтадан пропагандист таъинланган. Бу тадбир биринчидан, машгулот-ларнинг узвий давом этишини таъминласа, иккинчидан, улар-нинг ранг-баранг ва қизиқарли ўтишига, ажойиб таъсир қўра-тади.

—Ҳозир—барча-мактаблар ке-ракли ўқув программаси ва пла-ни билан таъминланган. Дарсқилар олина бошланди. Трест коммунистар янги пар-тия ўқуви йилига шай ҳолда келмоқдалар. Айни пайтда улар қурилиш суръатини ошириш ва сифатини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Коммунистар бош бўлган участкаларда ишлаб чиқариш топиришлари ой сайин ол-тириш билан адо этиляпти. Улар В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муно-сиб совғалар билан қутиб олиш учун курашиб, социали-стик мусобақани аяқ олдириш-далар ва мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар.

М. ТУРБОВ,
А. ФУЗЛОВ.

РЕЗЕРВЛАР КАЛИТИ

Урал корхоналарида вукулда келган меҳнатни илмий уюштириш бутун мамлакатимиз бўйлаб одим ташлапти. Меҳнатни илмий уюш-тириш гоилари ва амалий масала-лари юзлаб коллективлар учун қадрдон ва таниш бўлиб қолди.

Бу соҳада Тошкент областида ҳам айрим тажриба тўплади. Меҳ-натни илмий уюштиришга қаратил-ган планлар ишлаб чиқилди ва жор-ий этилди. Корхоналарда ҳозир-гача худди шундай планларнинг 650 дан ортиқроғи тахт қилиб қў-йилди. Уларда олти мингдан ортиқ-роқ тадбирларни амалга ошириш назарда тутилди ва бу билан 10 миллион сўмликка яқин иқтисодий сарамса олиш мумкин бўлади.

Ўтган йили иш юйи, бригада, участка, цех ва корхона учун энг яхши НОТ планлари ишлаб чиқилиш юзасидан ўтказилган кўрик шун-дай яхши самара берди. Бу кўрик-да химия, машинасозлик, энергетика, озиқ-овқат ва рангил металлур-гия, тўқимачилик, кўмир саноати корхоналари коллективлари фаол иштирок этидилар.

Кўрикка юборилган жуда кўп планларда НОТнинг асосий маса-лалари комплекс ҳал қилинган, меҳнатни ташкил этишнинг маъ-жуд аҳволи чуқур таҳлил этилган, ҳар бир тадбир асосланган. Кўрик-да иштирок этган 56 та планда 1200 дан ортиқроқ тадбирни амал-га ошириш ҳисобга олинган. Бу еса бир йилда 3 миллион сўмлик-ка яқин фойда келтирди.

Тошкент области партия комите-ти касба союзулари области Совети билан биргаликда ўтган йилги кў-риқни янада давом эттиришга қа-рор қилиб, янги кўрик партиянинг ишлаб чиқилган ҳамда жойларга тарқатилган. Бундан мақсад—ян-ги иқтисодий илохотини амалга ошириш давомида меҳнатни таш-кил этишга таъминлаштириш им-конини берувчи резервларни қиди-риб топиш ва ишга солишни жа-даллаштиришдан иборатдир.

Кўриқни янги босқичда ўтқа-зишга қарор қилинди: биринчиси 1969 йилнинг март ойида, иккин-чиси эса В. И. Ленин туғилган кун-нинг 100 йиллиги арафасида яку-

ланди. Кўриқна коллективлар ҳо-раининг ўзидеёқ ана шу иккинчи области кўригиди иштирок этиш учун тайёргарлигини қизгин бошлаб юбордилар.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, меҳнатни илмий уюштириш маса-лалари билан доим ва қатъий шу-ғулланиш керак. Шундай қилин-гандагина бу соҳада кўнгидагидек натижаларга эришиш мумкин. Ҳар бир корхонада махсус НОТ хизма-тини ташкил этиш ҳозирги вақт-нинг энг муҳим вазифаларидан би-ридир. Бунга ташаббускор, ико-дий изланишни сезувчи кишиларни жалб қилиш керак. Бу хизматлар-нинг маълум ҳуқуқлари бўлиши лозим. Уларни зарур моддий ва техника воситалари билан етарли таъминлаш даркор.

Лоий меҳнатни илмий уюшти-риш билан фақатгина махсус хиз-матлар шуғуллансин, деб ўйлаш қатъи хатоликдир. НОТ бутун ко-лективнинг, бутун жамоатчилик-нинг жонакони ишидир. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хиз-матчиларни меҳнатни илмий уюш-тириш бўйича ишга жалб қилиш-нинг барча формаларидан фойда-ланиш керак. Икодий бригадалар уларнинг биридир.

Ҳозирги вақтда Тошкент обла-стидаги корхоналарда 800 дан ор-тиқ шундай бригадалар ишлаб ту-рибди. Уларга 7000 га яқин киши жалб қилинган. Кўриқна корхона-ларда бундай икодий бригадалар меҳнатни ташкил этишнинг аҳво-ли ва уни таҳлил қилиш. НОТ пла-нлари ишлаб чиқилиш ва тузиш би-лан шуғулланилмоқдалар. «Ташсе-лия» заводидида қунов, темирчи-лик-пресслаш ва бошқа цехларнинг икодий бригадалари бу соҳада са-марали ишланмоқдалар. Улар НОТ бўйича ўзларининг планларини иш-лаб чиқишга яқинда мўлосабатда бўлиляпти.

Бизнингча, икодий бригадалар-нинг фаолиятини яхшилаш учун уларни тузиш тартибининг бироз ўз-гартириш даркор. Кўнчилиқ корхо-наларда бундай бригадалар доимий бўлади. Бригадалар составини ўз-гартириб туриш, НОТ бўйича на-

батданги ҳар бир планини ишлаб чи-қиш учун янги бригадалар тузиш мақсада мувофиқдордир. Бу меҳ-натни илмий уюштириш ишига кў-проқ кишиларни жалб қилиш имко-нини беради. Айни вақтда янги состав ишга актив иришади ва планини тез ишлаб чиқиши мумкин.

НОТ бўйича области ва район кенгайитириш сингари жамоат таш-килотлари меҳнатни илмий уюшти-риш ишларини жонлантиришда ду-рустгина роль ўйнашлари мумкин. Бунга тажриба кўрсатиб турибди.

Ўтган йили Тошкент области партия комитети ҳузурида ташкил этилган шундай кенгаш аччигина ишлар қилди. Ўз сўзларига партия, касба союз ва илмий ходимларни бириктирган бу кенгаш мажлис-ларида Чирчиқ шаҳар корхонала-

ларидаги саноат экономикаси бю-роси, Тошкент халқ хўжалиги ва тўқимачилик институтлари актив-лик кўрсатмоқдалар. холос. Улар НОТ бўйича лекциялар ташкил этишмоқда, консултациялар ўт-казиляпти, меҳнатни илмий уюш-тириш планларини ишлаб чиқмоқ-далар, НОТ масалалари билан шу-ғулланётган ходимлар малакаси-ни оширишга ёрдам бериляпти.

Қолган институтлар ва ташки-лотлар ҳамда бу муҳим ишдан ў-ларини четда тутиб турибди. Сана-тияри ва гигиена институти, ба-дий конструкторлик бюроси, Тошкент медицина институтининг физиология кафедраси, Тошкент педагогика институтининг психо-логия кафедраси, қатор гуманитар ва техник олий ўқув юрталарининг

зуридаги саноат экономикаси бю-роси, Тошкент халқ хўжалиги ва тўқимачилик институтлари актив-лик кўрсатмоқдалар. холос. Улар НОТ бўйича лекциялар ташкил этишмоқда, консултациялар ўт-казиляпти, меҳнатни илмий уюш-тириш планларини ишлаб чиқмоқ-далар, НОТ масалалари билан шу-ғулланётган ходимлар малакаси-ни оширишга ёрдам бериляпти.

Қолган институтлар ва ташки-лотлар ҳамда бу муҳим ишдан ў-ларини четда тутиб турибди. Сана-тияри ва гигиена институти, ба-дий конструкторлик бюроси, Тошкент медицина институтининг физиология кафедраси, Тошкент педагогика институтининг психо-логия кафедраси, қатор гуманитар ва техник олий ўқув юрталарининг

зуридаги саноат экономикаси бю-роси, Тошкент халқ хўжалиги ва тўқимачилик институтлари актив-лик кўрсатмоқдалар. холос. Улар НОТ бўйича лекциялар ташкил этишмоқда, консултациялар ўт-казиляпти, меҳнатни илмий уюш-тириш планларини ишлаб чиқмоқ-далар, НОТ масалалари билан шу-ғулланётган ходимлар малакаси-ни оширишга ёрдам бериляпти.

НОТ кенг жорий қилиш маи-фатларини қадрларини тайерлаш ва уларнинг малакасини тўхтовсиз оширишни талооз этади. Шуну ҳи-соба олиб Тошкентда ва области шаҳарларида жамоатчи институ-лар ва курслар ташкил этиш, улар-да мутахассисларнинг малакасини ошириш мақсада мувофиқдир. Бундай курсларда ва институтлар-да корхона раҳбарлари, ишлаб чи-қариш-экономика хизматларининг бошлиқлари, цех бошлиқлари, мас-терлар, иқтисодчилар, нормаловчи-

лар ва бошқа ходимлар меҳнатни илмий уюштириш билими билан та-нишланилар. Ишчилар, мастерлар, корхоналар бўлимлари ва хизмат-лари ходимлари иқтисодий ўқуви системасида меҳнатни, ишлаб чи-қаришни ва бошқаришнинг илмий уюштириш асосларини ўрганиш тў-ғрисидаги таълим олиш керак.

Меҳнатни илмий уюштириш та-комилаштириш юзасидан тўп-ланган тажрибани умумлаштириш ва ёйишга эътиборни кучайтириш керак. Бунинг учун бир ярим илг-ва ундан ортиқ киши ишлайдиган йирик корхоналарда НОТ бўйича методик кабинетлар очиб, уларни кўрғазмали қўлланмалар, замона-вий асбоб-ускуналар билан жиҳоз-ланса яхши бўлар эди. Айни вақт-да Тошкент шаҳрида меҳнатни ил-мий уюштириш пропаганда қи-лиш учун зарур материаллар би-лан ускуналанган области кабинети ташкил этиш ва уни НОТ бўйича методик марказга айлантириш лоз-им. Ўзбекистон ССР халқ хўжа-лиқ ютуқлари ишванасида эса НОТ бўйича доимий кўрғазма таш-кил этиш зарур.

Раҳбар ходимлар, инженерлар, техниклар, иқтисодчилар ва мас-терларга меҳнатни илмий уюш-тириш усулларини, шунингдек иш-лаб чиқариш маданияти ва эстетика-ларини ўргатиш мақсадида бир гурупа корхоналарни тажриба ба-заси қилиб қўйиш даркор. Бундай корхоналарнинг техник қуруллан-иш ва меҳнатни ҳамда ишлаб чи-қариш илмий ташкил этиш дара-жаси жиҳатидан намунали хўжа-лиқларга айлантириш керак.

Корхоналаримиздаги НОТ бўй-ича гуруппалар, бюро ва лаборато-риялар кам сонли эканлиги ва асо-дан малакаси етарли бўлмаган хо-димлар билан таъминланганлигини ҳисобга олиб, хўжалиқ раҳбарлари ва касба союз ташкилотлари ҳар бир корхона ва курилмага НОТ бў-йича ишчан хизматлар тузишни таъминлаш ҳақида муттасил та-ҳлил қилишлари асосин. Шунга эришайликки, меҳнатни илмий уюштириш хизматлари ишлаб чи-қаришни ва бошқаришнинг кунимиз талабларига жавоб берадиган дара-

жада таъминлаштириш билан бо-ғлиқ бўлган масалаларни ҳал қила-оладиган бўлсин.

Корхоналар ишчи меҳнати ша-роитларини, меҳнат психологияси, физиологияси ва гигиенаси бўйича тадқиқотларни олиб боришда ама-лий ёрдамга муҳтождирлар. Бу ишда уларга Ўзбекистон гигиена ва касб касалликларини илмий-тад-қиқот институти ҳамда Тошкент медицина институти кўмаклашиши керак.

Хўжалик ва касба союз ташки-лотлари инженер-техник ходимлар меҳнатни таъминлаштириш ва меҳанизациялаш борасида ҳам на-ти қилишлари даркор. Тошкент авиация заводи, электрон техника-си заводи ва бошқа бир қанча кор-хоналарда ишлаб чиқаришнинг бо-шида қаришда машина-хисоблаш ва электрон-хисоблаш машиналаридан фойдаланиш бўйича катта ишлар олиб бориляпти. Биз бу корхо-наларнинг ана шу соҳадан ютуқла-рини ўрганишимиз умумлашти-риб, кенг ёйишимиз керак.

Область ва шаҳар статистика бошқармалари эса алоқадор хўжа-лик органлари билан биргаликда маъжуд ҳисоблаш техникасидан фойдаланишнинг аҳволини текши-риш ва бу бебаҳо агрегатларни мақсада мувофиқ ва рационал иш-латиш, халқ хўжалигининг барча звеноларида бухгалтер ҳисобини марказлаштиришнинг кенгайтириш юзасидан конкрет тадбирлар иш-лаб чиқилари зарур.

Меҳнатни илмий уюштириш ҳо-зирги вақтда барча меҳнатқиллар-нинг амалий ваифасидир. Унга ҳамма ўз ҳиссасини қўйиши керак. Чунки биз меҳнатни илмий уюш-тириш билан халқ хўжалигида фой-даланилмай ётган резервларни қиди-риб топишим, уларни ишга солиш билан эса ютуқларимизга ютуқлар қўйиладиган меҳнатни илмий уюш-тиришнинг совет усулига асос солган В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини катта-катта тортиқлар билан нишонлашга эришамиз.

А. БРАЙЛОВ,
касба союзулари Тошкент об-ласти Советининг секретари.

ТОШКЕНТ ТРАКТОР-ЙИГУВ ЗАВОДИДА

ОКТАБРИ Чақирқлариди

БКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЕНОТИ

София, 15 октябрь, (ТАСС). Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Свёсий Бюросининг аъзолари Нью-Йорк билан Судисман ва уларнинг ўртоқларидан ўч олишга тайёргарлик кўраётганига қарши кескин норозилик билдириб, ўлим жазосининг бекор қилинишини ва Индонезия коммунистлари билан демократларининг таъқиб қилиниши тўхтатилишини талаб этади, дейилади БКП Марказий Комитетининг БТА агентлиги эълон қилган баёнотида.

Баёнотда яна шу нарса алоҳида қайд қилиб ўтилади: Индонезия реакция доираларининг ҳаракатлари Индонезия халқи революцион традицияларига, унинг республика мустақиллигини қўлга киритиш ва мустақиллаш учун антиимпериалистик курашига яллар. Ички реакциянинг хатти-ҳаракатлари Индонезия мустақиллигини ҳавф остида қолдириш ва социалистик мамлакатлар билан муносабатларни ёмонлаштиришга қаратилгандир.

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Фельдь—Бабада давлат хўжалигида қанд лавлагчи ГДРлик келтирилган қишлоқ хўжалик техникаси ёрдамида йиғилтириб олиноқилди. Лавлагчи йиғувчи бир кунда 80 кишининг ишини бажараяпти. Ана шундай қўлбиллар ёрдамида 10 соат ичда 1500 центнер лавлагчини қазиб олиш ва машиналарга ортиб жўнатиш мумкин. МТИ—ТАСС фотосч.

МОНГОЛИЯ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

тақиллик учун кўп йиллардан буён кураш олиб бораётган коммунистлар ва тараққиётларар арбоблар шайқатсиз жазоланмоқда.

Индонезия ҳукмрон доиралари жаҳон жамоатчилигининг қайта-қайта билдирган талабларини писанд қилмай, тараққиётларар кучларининг Индонезия Коммунистик Марказий Комитетини Свёсий Бюросининг аъзолари Нью-Йорк билан Судисман ва бошқа шу каби коммунистларни афс эттиш тўғрисидаги илтимосларини рад этмоқдалар.

Баёнотда қуйидагилар қайд қилиб ўтилади: монгол халқи индонезиялик бир гуруҳа коммунистларни жазолаш инсон ҳуқуқини қўпол равишда поймол қилиш деб ҳисоблаб, тараққиётларар инсоният билан биргаликда бундай жазолашдан даргазаб бўлганлигини ва бунга қарши ўз норозилигини билдирди ҳамда Индонезия маъмурларидан коммунистларни ва тараққиётларар арбобларини қатл этиш тўғрисидаги қонунга ҳилоф қарор дарҳол бекор қилиниши талаб этади.

ХАЛҚАРО ФЕСТИВАЛЛАР ВА ВИСТАВКАЛАРДА

БЕРЛИН. Бу ерда театр-музыка санъати XII Берлин фестивали бўлади. ГДР, Совет Иттифоқи, Польша, Венгрия, Болгариянинг энг яхши театр коллективлари, музика ансамбллари, хонанда ва соҳнадалари Германия Демократик Республикаси пойтахтининг театр сахналари ва концерт залларида икки ҳафтадан зиёд концерт бердилар.

Бу ерда Совет Иттифоқи вакиллариининг концертлари чуқур зўр иштиёқ ва қизиқиш билан кутиб олинди. Евгений Светланов раҳбарлигидаги СССР давлат симфоник оркестри, айниқса, юксак баҳога сазовор бўлди. ГДР матбуотининг фикрича, бу совет музика коллективлари жаҳондаги энг яхши коллективлар қаторига киради. Совет скрипкачиси Леонид Котан юксак ироичлик маҳорати билан тингловчиларини яна

ўзига мафтун этди. У немис классикали асарларини моҳирона ижро қилиб, тингловчиларни ҳайратда қолдирди. Совет Иттифоқининг бошқа бир истеъдодли скрипкачиси Игорь Ойстрах концерти ҳам диэзги кутиб олинди.

Фестивалда қатнашган социалистик мамлакатлар театр ансамбллари орасида Софиядаги халқ операси артистлари коллективини айниқса муваффақият қозонди.

ПАРИЖ. Парижда ўтган 55-халқаро автомобиль салонини миллиондан ортиқ киши келиб кўрди. Унинг стендларида Европа, Америка ва Осиёдаги турли мамлакатларнинг салкам 1300 маридаги автомобиллари, мотоцикллари ва велосипедлари кўрсатилди.

Совет Иттифоқи бу виставкада «Запорожец» автомобил-

нинг сўғити моделини ҳамда «Москвич 412» автомобиллини намойиш қилди. Париж радиоси Европадаги социалистик мамлакатлар автомобилли саноатига бағишланган махсус эшиттиришда совет автомобилларида ижобий баҳо бериб, уларнинг «қўрқам ва пухта» эканлигини уқдириб ўтди.

СОФИЯ. Болгария пойтахтида халқаро китоб ярмаркаси тугади. Болгария Телеграф агентлигининг хабар беришича, ярмарка очилганидан бери ун 50 минг киши келиб кўрган.

«Хемус» давлат хўжалик корхонаси (БХР) билан Бутуниттифоқ «Международная книга» бирлашмаси (СССР) бир-бирларига 2.400.000 сўмлик китоблар, репродукциялар ва нагдлан нагрлар импорт ва экспорт қилиш тўғрисида шартнома имзоландилар. (ТАСС).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОИ, 14 октябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам армияси ва аҳолиси шу йилнинг август ва сентябрь ойлари мобайнида душманининг 123 мингдан кўпроқ солдат ва офицерини, шу жумладан қарийб 45 минг америкалик ҳарбийларини ва АҚШ ва шерик бўлган мамлакатлар солдатларини қириб ташладилар, яъни 123 мингдан кўпроқ кўн-гайрат сарфлашмиш керак. АҚШ империалистлари катта маълумиятга эришдилар, лекин улар қаттиқ қаринлиқ кўрсатмоқдалар. Бизнинг империалистларимиз катта. Аммо биз йўлимида муайян қийинчиликларга дуч келмоқдамиз. Ватандошларимиз ва бутун мамлакатимизнинг жангчилари жипслашиб, ватанимизга муқтадликни, озолигини йўлда ватанига қўн-гайрат қилиш учун АҚШ агрессиясига қаринлиқ кўрсатишнинг қатъий қўлайтиришмоқдалар.

ЛОНДОН, 15 октябрь. (ТАСС). Куангигай виллоятда Жанубий Вьетнам Миллий озолик fronti қисмлари билан Америка—Сайгон бўлимайлари ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Рейтер агентли-

ги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, халқ озолик кураш кучларининг бўлимайлари Куангигай шаҳрида иккиманба кўни аэродромга ракета ва тўп ўчи ёғдиртилди. Мейкон дарёси дельтаси районларида кучли жанглар авж олиб кетган.

ХАНОИ, 15 октябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватандошларининг Куангигай виллоятда ҳаракат қилаётган бўлимайлари душманга қаттиқ зарбалар бериб турибди. 6 октябрда халқ озолик кураш кучларининг жангчилари шу виллоятнинг шимолий қисмида душманининг 35 дан ортиқ солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 3 самолётини уриб тўширдилар, дейилади Вьетнам Информация агентлигининг Озолик агентлигига асосланб берган хабарида. 5 октябрда ватандошлар Биче виллоятдаги дарёлардан бирида ўтказган жанглар операцияларини натижасида душманининг 26 кемасини қатъий қилганлар ёки ёндириб юборганлар, душманининг янгидан ортиқ аскар ва офицерини сафдан чиқарганлар.

ЛОНДОН, 15 октябрь. (ТАСС). Куангигай виллоятда Жанубий Вьетнам Миллий озолик fronti қисмлари билан Америка—Сайгон бўлимайлари ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Рейтер агентли-

ИГВОВАРЛИК МАНЕВРЛАРИ

ГВАЯКИЛЬ, 15 октябрь. (ТАСС). АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг кемалари ва самолётлари Экватор соҳилларига келтирилди. Бу кемалар ва самолётлар Экватор ҳарбий-денгиз кучлари бўлимайлари билан биргаликда эрталаб ўзоқ давом этган ва «Уиндас IX» деб аталган маневрларнинг якуновчи босқичини бошлайдилар. Пентагон ана шу маневрларнинг Латин Америка соҳилларида шу йил 15 июлдан буён ўтказилмоқда. Америка контр-адмиралли Жеймс Эстон

Дайр маневрларга раҳбарлик қилмоқда.

Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, «машқлар» игвогарлик ҳаракатига эга. АҚШ ана шу машқлар ёрдами билан Экватори ўз агрессия тортларини амалга оширишга тортини ялтирилади. АҚШнинг бу агрессия режалари Латин Америка халқларининг миллий озолик ҳаракатларига қарши кураш олиб бормоқ учун америкаро кураш кучлари, деб аталган давомий жанглар корпусини тузишга қаратилгандир.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ИТАЛИЯ

РИМ. Америкалик хўжайинларга қаринлиқ бўлган Анкондари «Фарфиза» музика асбоблари фабрикасининг бир ярим минг ишчи ва хизматчиларни турт ой мобайнида қаттиқ кураш олиб бораётгани келди муваффақиятга эришди. Фабрика дирекцияси ишчи ва хизматчиларини иш билан тўлиқ банд қилиш, иш ҳақини беш процент қўлайтириш ва меҳнат шартининг яхшилаш мажбуриятини олди.

«Уинта» газетаси меҳнатчиларнинг ишчиларнинг мардонавор ҳаракат қилганликлари тўғрисида маҳаллий бўлимайлари эришдилар, деб таъкидламоқда.

Бутун Италияда пенсияларнинг оширилиши ва пенсия таъминотини келтириш учун умумийликни «қураш ҳафтали» ўтказилмоқда. Реже-Нель-Эмиллида пенсионерларнинг оммавий намойиши бўлиб ўтди.

Парламент аъзолари бўлган коммунистлар ташаббуси билан уюштирилган «қураш ҳафтали» 20 октябрга давом этади.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. Машинасозлар ва кемасозлар Касаба союзулар конфедерациясининг Икрия Комитети 800.000 машинасознинг умумийлик забастовкасига қўшилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Машинасозлар ва кузовчиларнинг Бирлашган Касаба союзи иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талабини қўллаб-қувватлашга қаратилган бу забастовкани 21 октябрда ўтказишни белгиланган.

Лондонда чиқадиган газета-ларнинг ёзишича, бу забастовка машинасозлик, авиация, автомобиль саноатида ва саноатнинг бошқа тармоқларида банд бўлган қарийб 4 миллион кишини ўз ичига олади.

БЕЛЬГИЯ

БРЮССЕЛЬ. Льеж өндюти шахтёрларининг 7 октябрда бошланган забастовкаси тобора кенг қудуч ёзмоқда. «Драго

Рук» газетасининг хабар беришича, иш ташловчилар 9 минг кишига етиб қолган. Улар иш ҳақининг оширилишини, батын шартларининг яхшилаш келтирилиши ва ишдан бўшатилган шахтёрларнинг талаб қилиниши билан тўхтатишни талаб қилмоқдалар. Католик Касаба союзулари конфедерациясининг аъзолари бўлган қончилар иш ташловчиларга қўшилдилар.

Бельгия умумийлик забастовкаси шахтёрлар Касаба союзининг раҳбарлари ва Компартиянинг маҳаллий бўлими забастовкани давом эттиришни ёқлаб чиқдилар.

ПОКИСТОН

КАРОЧИ. Қарондаги Покистон билан Гарбий Германия биргаликда қурган корхона «Сименс Пакистан» инженер-нинг компания» радио апаратурани заводининг ишчилари бир ойдан кўпроқ вақт давомида иш ташламоқдалар. Қаронда яқинда ташкил қилинган «ишчилар ҳаракати ва уларини ҳимоя қилиш комитети» ишчиларнинг меҳнат шартини яхшилаш, иш ҳақи оширилиши, ишдан бўшатилган ишчиларни яна ўз ишларига тиклаш учун олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлади.

ЯПОНИЯ

ТОКИО. Япония меҳнатчиларидан қарийб 5,5 миллион киши иш ҳақининг оширилиши учун, демократик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш юзасидан келгуси йил баҳорда бошланадиган курашга қатнамади. Мамлакатдаги иш йилги Касаба союзи билан ташламоқдалар. Қаронда яқинда ташкил қилинган «ишчилар ҳаракати ва уларини ҳимоя қилиш комитети» ишчиларнинг меҳнат шартини яхшилаш, иш ҳақи оширилиши, ишдан бўшатилган ишчиларни яна ўз ишларига тиклаш учун олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлади.

ЯПОНИЯ

ТОКИО. Япония меҳнатчиларидан қарийб 5,5 миллион киши иш ҳақининг оширилиши учун, демократик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш юзасидан келгуси йил баҳорда бошланадиган курашга қатнамади. Мамлакатдаги иш йилги Касаба союзи билан ташламоқдалар. Қаронда яқинда ташкил қилинган «ишчилар ҳаракати ва уларини ҳимоя қилиш комитети» ишчиларнинг меҳнат шартини яхшилаш, иш ҳақи оширилиши, ишдан бўшатилган ишчиларни яна ўз ишларига тиклаш учун олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлади.

НАТО ТАЛВАСАДА

Шимолӣ Атлантика блокнинг қорчалолари кейинги бир неча ҳафта ичда оёғи қуйган товўдек тиричилик ҳаракат қилмоқдалар. Бу агрессия блокнинг қарийб йигирма йиллик бутун маъму тарихида илгари ҳеч қачон унинг қорчалолари шундай активлик кўрсатмаган бўлсалар керак. НАТОнинг янги қароргоҳи Брюсселда кетма-кет кенгайлаш ўтказилиб турибди. Ядро қуралини планлаштириш гуруҳи НАТО бош секретари Бросно ва Европадаги НАТО бирлашган қурали кучларининг бош қўмондониди Америкалик генерал Лемингтон иштироки билан Боннда мажлис ўтказилди. Нью-Йоркда шу ҳарбий блок қатнашчиси бўлган мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг ушрашуви бўлиб ўтди. НАТОнинг навбатдаги сессияси олдатган мўддатдан бир ой олдин, яъни ноябрда қақирлади. Шу мажлислар билан бир вақтда «Кумуш минора» деб аталган ҳарбий денгиз машқлари ҳамда Гарбий Германия бундесверни машқлари сингари ҳарбий маневрлар ўтказилиб турибди. Мана шуларнинг ҳаммаси матбуотда ва радио орқали шовқин-сурон билан пропаганда қилинмоқда.

Атлантика блокдаги бу талваса шунинг учун ҳам айниқса қўзғат ташламоқдалар, бундан бир неча ойгина муваддат гарбадаги газеталар, бу агрессия ҳарбий блок бундан буён ҳам сақланиб қолармикин ёки тўтаб кетармикин деган масалани актив муҳокама қилишга киришган эди. Шартноманинг амал қилиш мўдлати тугайдиган пайт яқинлашиб келётгани сари (бу шартнома 1949 йилда 20 йил мўддатга тузилган эди. (НАТО қорчалолари, Англияда «Файнэшил Таймс» газетасининг таъбири билан айтганда НАТОнинг кўн-гайрат чириб бораётганини «тўхтатиш»га имкон бера оладиган восталарни зўр бериб қидира бошладилар. Бу блок стратегия бирор янги гап топа олмади йўқ. Маълумки, НАТО блоки «Совет Иттифоқи гарба таҳдид солаётми» деган уқдир-

шу баҳона билан тузилган эди. Шу блокнинг давом этишини бир амаллаб асосламоқ учун яна уша «Совет таҳдиди» деган уқдиргани, бу сафар Чехословакиядаги воқеалар муносабати билан ишга солидлар. Уша «Файнэшил Таймс» газетаси бундай деб ёзди: «Бутун гап шундаки, блокдаги ахволни бутунлай ўзгартирмоқ учун ҳозир Чехословакиядан бир баҳона тариқасида фойдаланилмоқда».

Варшава Шартномаси мамлакатларининг Чехословакиядаги антикоммунистик курашга қарши кураш олиб боришда шу мамлакатга берган ёрдамнинг НАТО қорчалолари бу нарса «Европадаги кучлар нисбатини ўзгартиб юборди, деб дардор даъво қилиб чиқдилар. Улар мана шунга «асосланб» НАТОни «қайта тиклаш» ва «муқтаҳамлаш» кампаниясини бошлаб юбордилар.

НАТО қорчалолари пропаганда даъватларини қилиш билангина чекланмадилар. НАТО мамлакатлари ташқи ишлар министрларининг яқинда Нью-Йоркда ўтказилган кенгашида янги «махфий ҳарбий план» кўриб чиқилганлиги тўғрисидаги маълумотлар чет эл матбуотида пайдо бўлиб қолди. «Шу план, деб ёзади Англиядаги «Дейли Экспресс» газетаси. —гарба ўз қўшинларининг сонини кўпайтириш, бу қўшинларнинг кураш-йогини модернизация қилишни ва уларнинг ҳарбий тайёргарлигини яхшилашни тавсия қилади. Бунинг маъноси шунки, мудофаа ҳаракатларини қамқатириш борасида сезилма бошлаган теңдосчиларга чек қўйилади. Гарбий Германия АҚШдан ўзининг қурали кучларини Европада олиб чиқиб кетилиши тўғрисида талаб қилмоқда. Чехословакия чегараларини кузатиб туришни кўчартириш мақсадида Америка разведкачи самолётлари эснад-релас биринчи гада Гарбий Германияга юборилади».

НАТОдаги ҳозирги активия-нинг айниқса хатарли жиҳатларини қайд қилиб ўттиш зарур. Гап шундаки, бу блокнинг ядро қуралини қўлайтириш тайёр-

гарлиги очик кўрина бошлади. НАТОнинг ядро қуралини планлаштириш проблемалари билан шуғулланувчи махсус гуруҳи яқинда мажлис ўтказиб, «тактикавий» ядро қуралини ташкил масалаларини муҳокама қилди. Чет эл матбуотида бошланган хабарлардан маълум бўлишича, шу мажлис муҳокама-масида тақдим этилган туртга докладда «ядро зонаси»ни пасайтириш, бошқача сўз билан айтганда ҳарбий можабо бошлан-надаган бўлса, унинг биринчи босқичларидек ядро қуралини ишлатибериш қўзда тутилди.

НАТОдаги ҳозирги активия-нинг иккинчи хатарли жиҳати шунки, бу блокда Германия Федератив Республикасининг роли кучайиб кетмоқда. Гарбий Германиянинг раҳбарлари Кизингер, Шредер ва бошқалар «Чехословакиядаги тағлиқ» муносабати билан ҳар вавасасини авж алдиришга айниқса кўп ҳаракат қилдилар. Гарбий Германия ҳарбийлари рўй берган ахволдан ўзларининг қўлдан бери уйлаб келган ниятларини рўёбга чиқармоқ учун ядро қуралини қўлга киритмоқ учун фойдаланишга уринмоқдалар. Гарбий Германия вакиллари ядро қуралини планлаштириш гуруҳининг мажлисларида етакчи роль ўйнаб, «Тактик ядро қуралини жанг майдонда қўлланиш тўғрисида» деган докладни шу мажлиста тақдим этидилар.

НАТО қорчалолари авж олдираётган ҳарбий вавасаса халқроқ кескинлигини қўлайтиришга, «совуқ уруш»ни қўзғатишга олиб боради. Бу вавасаса тинчликсевар мамлакатлар учун огоҳлатириш бўлиб, уларни ҳарбий авантюризмга қарши ҳушёр бўлиб туришга қарувчи даъват бўлиб хизмат қилади.

Н. ЛАПЧЕНКО,
С. ИВАНОВ,
М. АРТИШЕНКОВ
(ТАСС)

АРАБ ватанпарварлари Исроил истилочлари босиб олган территорияда душманга қарши аёвсиз кураш олиб бормоқдалар. Суратда: араб партизанилар навбатдаги операцияга жўнаб кетмоқдалар.

Сурат Ливан газетаси «Дейли стар»дан олинган.

(ТАСС).

ПАНАМАДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-Йорк, 15 октябрь. (ТАСС). Панамада президент Арнульфо Ариасни ағдариб ташлаган ҳарбий хунта ҳокимият тепасига келиши натижасида рўй берган аҳвол кескин-лигига қолмоқда.

Информацион агентликларнинг хабар беришича, Панама шаҳрида ҳарбий хунта томонига ўтган ҳарбий қисмлар ва миллий гвардия билан мамлакатда ҳарбий режим ўрнатилган қарши норозилик билдираётган Панама ёшлари ўртасида ҳар кун қурултиш тўқнашувлар бўлиб турибди.

Панама қаналининг Америка зонасида турган, ағдариб ташланган президент Ариас қурул кўчи билан янги режим ҳўж-

ронлигини йўқотиш учун ҳарбий ёрдам кўрсатилишини сўраб, АҚШга мурожаат қилган. «Нью-Йорк таймс» газетасининг хабарига қараганда, АҚШ Ариаснинг бу илтимосини рад этган.

Матбуот хабарларидан шу нарса кўриниб турибдики, Қўшма Штатлар кутиб туриш позициясини тутиб, бу мамлакатда воқеалар қандай боришини диққат билан кузатиб турибди. «Нью-Йорк таймс» газетасининг Вашингтон мухбири Бернгард Гвертцманнинг ёзишича, Панамадаги воқеаларнинг ривожланишини президент Жонсон ва мудофаа министри Клиффорд эътибор билан кузатиб турибдилар.

„СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ“ ГАЗЕТАСИ
КҮРИК-КОНКУРСИГА

Кейинги йилларда областимиздаги қолхоз ва совхозлар қишлоғи тобора ўзгариб бормоқда. Қўлаб ўзгарувчан бинолар, маданий-маиший муассасалар, касалхона, кўп ўринли боғча ва яшиллар, ҳамма қўлайликларга эга бўлган мактаблар, клублар, кутубхоналар, ҳаммомлар ва бошқа қатор бинолар қурилиб ишга туширилган.

Қўлгана посёлкаларда қурилиш ишлари ҳар томонлама пухта ўйлаб тузилган бош планлар асосида олиб борилаётган. Бундай жойларда қуриладиган объектлар, уйлар ва бошқа муассасалар таъқиқ ва ички қўрилишнинг шинамчилиги билан қишлоқлар қиёфасини янада оғир туртибди. Лекин айрим жойларда қурилган ишлари пухта тузилган жойлардан асосида бўлмаган, қим қандай ҳоҳласа шундай қурилган.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети аҳоли яшайдиган барча қишлоқлардаги қурилшларни тартибга солиш масаласини кўриб чиқиш ва қарор қабул қилди.

Кейинги йилларда қишлоқ ҳўжалигидаги ишлаб чиқаришни кучларини янада ривожлантиришга, қишлоқ аҳолисининг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини оширишга қара-

тилган катта-катта тадбирлар амалда оширилган. Қишлоқ жойларини обод қилиш ва уй-жойлар қуриш учун жуда катта маблағлар ажратилган.

Биргина областимизнинг Калинин районида давлат йўли билан олиб бориладиган қурилиш учун беш йилликнинг учинчи йилига 1 миллион 645 минг сўм капитал маблағ ажратилган. 3-дан 8-ойда ана шу маблағнинг 990 минг сўми ўзлаштирилди ва пландаги исбатан икки баробар кўп уй-жой биносини фойдаланишга топширилди. Ана шу ўтган даврда райондаги «Назарбек» совхозига ажратилган 146 минг сўм маблағдан 81 минг сўми, «Тошкент» совхозига 130 минг сўмдан 74 минг сўми ўзлаштирилди қурилиш ишлари тез суръатлар билан олиб борилаётган.

Бундан ташқари, қишлоқларда ҳам қолхоз ва совхозларнинг ўз маблағлари ҳисобига қўлаб қурилган ишлари бажарилаётган.

Калинин районидаги Орионкидэ номли қолхозга бориб қолсангиз, у ердаги уйларни қуриб ҳавасингиз келади. Қолхознинг энг кўркак жойига қолхозчилар учун янги уй-жойлар қуриб берилаётган. Ўтган йилнинг охири ва шу йилнинг ўтган ойлари кичида ана шундай уйлардан 20 таки битказилди.

ОБОД ВА КҮРКАМ

Суратларда: (юқорида) Калинин районидаги Орионкидэ номли қолхозда қурилган янги уй-жойлар. (Пастда) Бўқа районидаги 2-«Пискент» совхозининг 4-бўлимида ишчилар учун қуриб берилган биноларни кўриб турибсан.

А. Абдулла фотолари.

Уйлардан дастлабкилари фойдаланишга топширилди. Қолганлари пардохлаш ишлари олиб борилаётган.

Бу уйларнинг ҳар бири учун қолхоз 4 минг 500 сўмдан маблағ сарфлаганини. Бу уйларнинг дастлабкиларида тракторчи Марвар Шокиров, қолхозчиларда Ҳасим Давлатов, Тўла Нуртеев, Мария Майоровалар оқлиси истифода қилинган.

Шунингдек, ҳўжаликда шу йилнинг ўтган ойларидан 10 километрга яқин йўлга асфальт ётказилди, 20 ўринли туғруқхона битказилди, фойдаланишга топширилди. Бу ҳўжаликнинг аҳолилари йил охиригача табиий газдан фойдаланишга кўчадилар. Бунинг учун қолхоз правлениеси 20 минг сўм маблағ ажратган.

Бекобод районидаги «Победа» қолхозининг аҳолилари ҳам типовой қурилган уйларда яшайдилар. Илгарилари чанг йўли билан асфальтланган. Янги ҳаммом қурилди. 500 ўринли янги клуб қад кўтарилди. Қолхоздаги 300 хонадонда телевизор бор. Ҳўжаликнинг биринчи участкаси водопроводлаштирилди.

Бундай шинам ва обод посёлкалар Бўқа ва Оққўрғонда, Юқори Чирчиқда ҳам кўп.

Қолхоз ва совхозларда қурилган ишларнинг бундан кейин ҳам кенг миёсда олиб бориш ва унга қўлаб маблағ ажратиб зарурлиги КПСС Марказий Ко-

митети ва СССР Министрлар Советининг қароридан таъкидлаб ўтилган.

Эндилкида илгари тузилган планлардаги чалқашликларни тўлатиш, уларга аниқликлар киритиш лозим. Қурилган қишлоқларда табиий қўрилиш жиҳатидан қўшимча жойларди барпо этилиши, қишлоқ ҳўжалик ишларида бўшаган дарвиза қолхозчилар ва совхоз ишчилари бошқа ишлар билан шуғуллани оладиган, маҳсулотларини дастлабки ишлабдиқтан қорхоналар қуришни ҳам планлаштириш лозим бўлади. Масалан, Калинин районидаги «Ўзгарин» совхозига маҳсулотини дастлабки ишлабдиқтан дех битказилгани туфайли янча қўлайлик туғилди.

Кейинги беш йил мобайнида қолхоз ва совхозларнинг марказий посёлкаларини район миёсда планлаштириш ва қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш, шу лойиҳаларда ишлаб чиқаришни ихтисослаштирилган ҳолда белгилан кўйиш қарорда мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Қишлоқларимизнинг янада обод ва кўркам бўлиши, аҳолининг талабларига жавоб бера оладиган маданий-маиший биноларни қуриб ишга тушириш кўп жиҳатдан қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кенши оширишга ҳам ёрдам беради.

А. МИРЗААХМЕДОВ.

ТОШКЕНТДА МЕДИКЛАРНИНГ САЙЁР СЕМИНАРИ

14-октябрда Тошкентда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти жаҳон соғлиғини сақлаш ташкилотининг Осиё, Африка, ва Латин Америкаси мамлакатлари қўшни давлатлараро сайёр семинари ўз иштини бошлади. Семинарнинг қақришдан мақсад — СССР да врачларини ва ўрта маалаки медицина ходимларини тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириш билан таълиминини изоборити.

Чет эллик медицина ходимлари республика соғлиғини сақлаш министри профессор К. С. Зоиров билан суҳбат вақтида даволаш муассасаларининг ўсиши, уларнинг структураси, медицина ўқув юрталарининг иши, турли касалликларга қарши курашнинг аҳоли билан қиёқлариди, чет эллик медаллар Тошкент медицина институтиди, унинг кўпгина клиникалари ва кафедраларида бўлиб, профессорлар, ўқитувчилар, даволовчи врачлар билан суҳбатлашди.

Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидан келган меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини, Тошкентдаги янги уй-жой массивларини кўздан кичтирдилар. Улар Калинин районидаги «Йени йўл» қолхозиди, Ўзбекистон ССР халқлар тарихи музейида ва Алишер Навоий номи давлат адабиёт музейида ҳам бўлидилар.

Сайёр семинар Ўзбекистонда ўз иштини бир ҳафта мобайнида давом эттиради. (3-ТАГ).

Савол-жавоб кечаси

«Ўзбекистон» заводи маданият саройида қиёққарди кеч бўлиди. Бунда ишчилар, пенсионерлар, ўқувчилар, қиёққарди саволларга жавоб олтирдилар. Юристар С. Мирнов ва Х. Ўзбекистонлар меҳнат қонун ва пенсия таъминоти бўйича саволларга жавоб қайтаришди.

ОЛИМПИАДАНИНГ ЮКСАК НАТИЖАЛАРИ

ишда спортчилар яна юксак натижаларини кўрсатдилар. Спортнинг бу турлида америкалик Тас 14 секунда натижа билан олтин медал олишга муваффақ бўлди.

Турт юз метрга тўсишли югуришда совет номандасининг янги натижаси Скоттсдорф жаҳоннинг расмий рекордини таққорлади (49,1 секунда). Лекин шундай бўлса ҳам у олимпиада медалига илтимо олмади. Ҳа, олимпиадада гўлиб чиқиш учун жаҳон рекордлари ҳам намлик қилди. Велосипедчиларнинг 100 километрга ўтказилган пойгасида Голландия спортчилари олимпиада чемпиони бўлидилар. Иккинчи ўринини Швеция, учинчи ўринини Италия номандаси олди.

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Набатдаги жаҳон биринчилиги учун футболчиларнинг саралаш мусобақалари бошланди. Еттинчи саралаш гуруҳидаги кирингилар Австрия терма командаси Венада Габриел Германия футболчиларини қабул қилди. Ҳисоб Ғарб номандаси фойдасига 2:0 бўлиб туғди.

Швейцария футболчилари 93 майдонда Греция терма командаси билан мусобақалашиб, 1:0 ҳисобида ютди.

Канада футболчилари АҚШ миллий терма командаси билан бўлган биринчи учрашувини 4:2 ҳисобида ўз фойдасига туғатдилар.

СПОРТ

«ПОЛИТОТДЕЛ» ҒАЛАБАСИ

13 октябрда кўни «А» классининг иккинчи лигаси командалари мусобақалашдилар. Бунда Ўзбекистоннинг икки командаси узаро учрашдилар. Фарғонанинг «Нефтчи» коллективи «Политотдел» футболчиларини қабул қилди. Ўзбекистон фарғоналикларга ёрдам бермади. Учинчи ғалаба «Политотдел»нинг 3:0 ҳисобида билан туғди.

Шу кўни Владивосток шаҳрида «Иртишнинг» мағлубити кўтилмаган натижа бўлди. Осиёликлар «Луч» дан 1:2 ҳисобида енгилдилар.

Бошқа учрашуларда қуйидаги ҳисоб қайди қилинди: «Энергетик» — «Строитель» — 1:1; «Томск» — «Восток» — 1:0; «Темп» — «Олга» — 0:0; «Кузбасс» — «Металлург» — 2:1; СКА (Хабаровск) — СКА (Новосибирск) — 0:0; СКА (Чита) — «Шахтёр» — 1:1.

ФИНИШ ЯҚИН

«Б» классини Ўрта Осиё зонасидаги командалар мавсумини янгуллаш арасидада турибдилар. Яна икки турдан сўнг мусобақалар туғайди. Кейинги турда турини пещиқадими — «Свердловск» спортчиларини ўз майдонда «Самарканд» командасини қабул қилдилар. Майдон эгаларининг ғалабаси яқин эди. Аммо унинг таълимига ва илтимога «Свердловск» дарвозабони Петруков хатогга йўл қўйди. Ҳисоб 1:1 бўлди. Бу унинг дами сўнг «Свердловск» 3:0 очко ўтказди. Иккинчи ўринда бораётган Андижон областининг «Олтин» командаси 34 очкога эга. Бу команданинг запасида яна бир

ҚАҲРАМОННИ БИЛГАН БОРМИ?

Хўрматли редакция! Биз Раденск районининг бир гуруҳа қишлоқ аҳолиларини Сизга мурожаат қилмоқдамиз.

Биз қишлоғимизни ва ўлкамизни кемиш фашистларидан озод қилишда ҳалок бўлган жаңгичиларни аниқлаш мақсадида уларнинг қариндошларини, яқинларини ахтаришмоқдамиз.

Қишлоғимизни озод қилишда ҳалок бўлганлар орасида сизнинг юрдошларингиз Асатуллин Ҳасенов ҳам бор экан. У 1943 йил 18 декабрда Херсон областидаги Раденск қишлоғида ҳалок бўлиб, биздаги қардошлик мазоридида дафн қилинган.

Бизга шу нарса маълумки, Тошкент ободига унинг қариндошлари ёки яқин дўстлари ашайди. Лекин уларнинг аниқ адресини билмаймиз. Биз газета орқали Асатуллин Ҳасеновни билган кишилар билан танишмоқчимиз.

Яна шунинг маълум қилишимизки, 1917 йилда туғилган бу қаҳрамоннинг номи Абдин шоншўхрат китобида-эзи қўйилган.

Хатларингизни кутамиз, қадрига дўстлар!

Лариса ТЕСЛЕНКО,
Херсон область Цесур-ушенский районидида Раденск қишлоғи.

СЕРФАЙЗ ДАЛАЛАР

Ерга япроқ тушди. Арққ сувлари шийдан ранг олди. Майсалар устидаги шўдрик қўшнинг илк нуруларидан ағдукек тоғлана бошлади.

Шундай гўёки дала ваёлиб, боғ оралиғига на ётсин. Полчиларда думалаб ётган қиёмка қозу — кемиш тўрғуларини, боғларда, тилладек сарғайиб, ўз жамолини кўз-кўз қилмаётган узуқларини кўриб қиёқнинг завқи ортади.

— Бу — эл фаровонлигининг нишониси, — деди суҳбатдошимиз — қолхоз боғдорчилик завооти билан йўлдош Абдураҳмонов. — Яқин-яқинларда шу ерда арған 100-130 тоннадан ҳосил оларди. Бу йил эса 27 гектар тоқордан 200 тоннагича кўзлаб турибмиз. Икки марта қондириб сугордик. 2-3 мартадан олтингитут чанглатдик. 3 марта қомтоқ қилдик. Сувини ҳам, қомтоқини ҳам агрономик муддатларда ўтказдик. Боғдорчилик тоқларини ўсишини ҳар доим назорат қилиб юршадик. Бирор касаллигини белгисини кўришдикми, дарров ўша ерга дори сеппишдик.

Тўшлик туғди. Боғбонлар кўзгаллиди. Зум ўтмай дастлабки янги узуқлар торозу бошига келтирила бошлади.

Сифат инспектори Акмал Асқеров янгиликларни кўздан кичтирдик, юзадаги бошларни кўтариб янги устидаги узуқларнинг ҳам сифатини текширдик.

— Бўғимизда асосан уч хил нав узуқ етиштирилган. Шу-

ларни қав-нави билан термасик, ҳосил сифати бузилади. Шу боисдан ҳам термичиларни уч гуруҳга бўлганмиз.

Узуқ узишнинг бу тарзда таъминоти ҳароратларига ҳам, қолхозчиларга ҳам фойда. Бу, аввало, шаҳароликларни сифатли узуқ билан таъминлаш имконини берди, иккинчидан, термилган маҳсулотларнинг ҳаммаси юқори сифатларда қабул қилинади. Бундан қолхоз даромади ошади.

Қолхоз соҳибкорлари йилнинг биринчи уюшқоқли билан олиб боришлари эвазига янгилик планни муддатидан олдин бажардилар. Давлатга 140 тоннадан мўлроқ сара узуқ етказиб берилди. Улар планга қўшимча яна 30 тоннага яқин узуқ сотиш учун суръатини тобора оширишмоқдалар. Поштак меҳнатқиларига мўл ва сифатли узуқ етказиб беришда Сановат Абдураҳмонов, Собира Юсупова, Тожибой Бадалов, Маъдихон Маъруфхонна сингари ўртоқларнинг ҳиссаси катта бўлибди. Улар кўнига 500 ўрнига 1000—1700 килограммга етказиб сифатли узуқ узишмоқда.

«Партия XX съезди қолхоз миришкорлари В. И. Ленин туғилган кўнининг 100 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, астойдил маънат қилмоқдалар. Қишлоқ ҳўжалиги артези давлатга қарошқа, полза сотиш йиллик планларини, яна ортиқ билан бажарди. Айниқса полза экинларидан юқори ҳосил олишга муваффақ бўлиди. Дав-

латга 800 тоннадан ортиқ қозуқ, тарвуз етказиб берилди, йиллик план 150 процент бажарилиди.

Аҳдига вафодор дала меҳнатчилари саноат марказларидида ақолига яна 200 тоннадан янги қозуқларга тортки қилишмоқда. Тадбиркор дехонлар давлатга планга қўшимча 500 тонна сазва сотиш учун қурашиб ҳосилни несобуд қилмай ўз вақтида йиғиштириб олишга ҳаракат қилишмоқда.

Шу кўнларда ҳўжаликда кўнига 50—60 тонна полза, 25—30 тоннадан сазва, 5—6 тоннадан узуқ ва бошқа қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари тайёрлаб, қабул пунктларига топширилмоқда. Пайкаллардаги ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олишда Қасим Азиев, Муслим Пулатов, Мурод Файзиев ўртоқлар бошлик участка ва эвено омилкорлари бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Шуниқс кўвончликми, соҳибкорлар келгуси йил ҳосили учун ҳам пухта таровуд қўймоқдалар. 25 гектар майдондаги август ишлов дастлабки комплекс ишлов бериш бошлаб юборилди. 4 та трактор эса ҳосили йиғиштириб олишган майдонларини пешмаш шўдур қилмоқда. Ҳозиргача 100 гектарга яқин ер 27—30 сантиметр чуқурликда ҳамдаб қўйилди. Метер ҳўжалигида ҳам уруқ сеппишга таъдорлик ишлари бошлаб юборилган.

Ж. НОСИРОВ,
Н. ҚОДИРОВ,
Калинин райони

«АССАЛОМ, ФЕСТИВАЛЬ»

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кинематография давлат комитетининг ойлик журнали «Кино»нинг саккизинчи сони босмадан чиқди.

Журнал материаллари, рангбаранг фотосуратлари асосан Тошкентда очилган халқаро кинофестиваль бағишланган. Журналхонлар Сенегал давлат арбоби, ёзувчи, кинорежиссёри Сембен Усмон, машҳур араб артисткаси Фотини Хамама, таниқли ливон киноактери Тосиро Мифузу ва бошқаларнинг ҳаёти, ижодий режалари билан таништирилган.

Шунингдек, журналда ўзбек киносининг устаси Шўхрат Аббосов, истеъдодли сценарийнавис Раҳмат Файзий ҳақидаги мазмунли мақолаларни ўқиш мумкин. Ўзбекистон халқ расоми Лутфулла Абдуллаев «Ўзбекистон»да суратга олина бошлаган «Ўтган кўнлар» картинасида ўз ишлабдиқтан оскилар билан таништириди.

Қўпсонли кино мухлислари кўнига фестивал арасида теккан журналнинг бу сони ўз ўқувчиларини ҳушуд этади.

Суратда: Тошкентдаги 25-мактабнинг 8-сифт ўқувчиси Тания Колесникова. У ел бўлинига қарамай, биринчи спорт разрядига эга. Тания Ўзбекистон мактаб ўқувчилари тарма командасининг аъзоси.

И. Зайнуллоев фотоси.

Реклама ва Глобалар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Маши ва инкилар қанча қанча (боллар учун кинофильм), 18.10 — Тележурналилар, 18.25 — Иккинчи саноатлиги йўлида, 18.45 — Тележурналилар (Ўзбек тилида), 19.05 — Иккинчи саноатлиги қанча (Ўзбек тилида), 20.20 — Ўзбек кино овози, Ҳанима Носирова (Ўзбек тилида).

22.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.30 — Шаҳримиз овози бўлсин.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Кинофильм (боллар учун Ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.20 — Ўзбек кўйган ахши, 20.40 — Эстрада концерти, 21.20 — Комсомолис (бадий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/Х да Корсар.

ҲАМЗА НОМИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/Х да Мудхис айбона, 18/Х да Акишер Навоий.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Тереза ДУРОВА раҳбарлигида ўргатилган ҳайвонлар гуруҳини аттракцион, Ўзбекистон ССР халқ артисти Анвар ЮСУПОВ иштирок этади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Икки ўртоқ қиматда — «ЧАМКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номи (қондуз ва кечқуру).

Арена — «ТОШКЕНТ СОВЕТИ» НИНГ 50 ЙИЛЛИГИ (қондуз соат 12 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (қондуз ва кечқуру).

Осиё — САНАТ САРОИИ (қондуз ва кечқуру).

«Алиё Навоий» операциеси — «ВОСТОК» (қондуз ва кечқуру).

Кўра қузуғулар — «МОСКВА» (қондуз ва кечқуру).

Тош юртини қиёқнинг ўғиллари — «ДРУЖБА» (қондуз ва кечқуру).

ОМОНАТ НАССАЛАРИДАГИ ЮТУҚЛИ ОМОТЛАР 52-ЮТУҚЛАР ТИРАНИНГ РАСМИЙ ҲАВВАЛИ

Бу тираж 1968 йил 9 октябрда Янгийўл райони Чинос посёлкасида бўлиб ўтди ва Тошкент ҳамада Сирдарё область омонат нассаларида сақланган ютуқли омонатларнинг қуйидаги сўт номерларига ютуқлар қинди.

Сўт номери	Омонатнинг ўртача сўмаси	Ютуқли омонатнинг сўмаси
17	23%	23%
51	50%	50%
112	25%	25%
134	25%	25%
193	25%	25%
230	25%	25%
241	25%	25%
291	200%	200%
340	25%	25%
399	25%	25%
409	25%	25%
443	50%	50%
498	25%	25%
539	25%	25%
580	25%	25%
624	25%	25%
645	25%	25%
704	100%	100%
733	25%	25%
790	25%	25%
826	25%	25%
849	25%	25%
884	25%	25%
942	100%	100%
985	25%	25%

1000 дан ортиқ сўт билан омонат нассаларидаги ҳар бир минг сўтдан сўт худди шундай «омонат» яъни 1017, 2017, 3017, 1112, 2112, 3112, 1645, 2645, 3645, 1942, 2942, 3942 ва шу наби нотерларига ҳам ютуқлар қинди.

ТИРАЖ КОМИССИЯСИНING РАИСИ А. М. АТАКЕВ, МАСЪУЛ СЕНАТАРИ Р. С. БОНДАРЕНКО.

«ЎЗБЕКСПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИ АППАРАТИГА

бухгалтер, механизациялаштирилган махсус қўлча қопласига бош бухгалтерлар, катта бухгалтерлар, сенетарь-машиниста

КЕРАК

Қолонга иш кўча ҳарактерда бўлганлиги учун асосий ортиқча қўшимча 30%, ҳақ тўламади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қўйишев кўчаси, 31-уй.

Редактор ўринбосари Т. РАСУЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган таъинотисого обкома КП Ўзбекистони, областисого Совети депутатот трудиқисси.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНИЛАРИ: Редактор — 835212, Редактор ўринбосари — 835885, 836232, Масъул сенетарь — 834808, Пропаганда, адабият ва санъат бўлими — 83